

www.mevzuattakip.com.tr

Belediye Meclisinin Borçlanmaya İlişkin Görev, Yetki ve Sorumluluğu

UYARI: Makale'nin tamamına, sitemize üye girişi yaptıktan sonra ulaşabilirsiniz. Siteye üye değilseniz, lütfen ÜYE OL butonuna tıklayarak üye olunuz. Üyelik esnasında, girilen bilgilerin şüpheli olması halinde, üyeliğiniz silinecektir.

BELEDİYE MECLİSİNİN BORÇLANMAYA İLİŞKİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUĞU

Av. Gazi SERT

İçişleri Bakanlığı E. Başkontrolörü

1. Genel Olarak

5393 sayılı Belediye Kanununun 59 ve 60. maddeleri ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 23 ve 24. maddelerinde belediyelerin gelir ve giderleri sayılmıştır. Belediye bir hizmet kuruluşu olup, kendisine yasalar ile verilen kamu hizmetlerini yerine getirmek için gelirlerini toplayacaklar ve kamu hizmetlerine yönelik giderlerde kullanacaklardır. Gelirlerin giderleri karşılayamaması durumunda da borçlanmaya gidilecektir. Ayrıca, Belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı amacıyla, yurtiçi ve yurtdışı finans kaynaklarından borçlanmaya gitmesi de mümkündür.

Ülkemiz belediyelerinin sürdürülebilir bir mali yapıya sahip olmaması, öz gelirlerinin yetersizliği ve genel bütçeden aldığı payın düşük olması, borçlanmayı belediyeler için başvurulması zorunlu bir kaynak haline getirmiştir. Dolayısıyla, belediyelerin sıkça başvurdukları borçlanma, bütçe açığının kapatılmasında ve belediye hizmetlerinin devamlılığının sağlanmasında önemli bir finansman kaynağıdır.

Belediyelerde borçlanmaya ilişkin usul ve esaslara daha önce yayınlanan makalemde [1] yer verilmiş olup; bu makalede belediye meclisinin borçlanmaya ilişkin yetki ve sorumlulukları üzerinde durulacaktır.

2. Belediye Meclisinin Borçlanmaya İlişkin Görev ve Yetkisi

Belediyelerin borçlanmasına karar verme görev ve yetkisi 5393 sayılı Kanununun 18. maddesinin (d) bendi gereğince belediye meclislerine verilmiştir. Belediye meclisinin borçlanmaya ilişkin yetkisi iki aşamada karşımıza çıkmaktadır. Birincisi, belediye başkanınca hazırlanan bir sonraki yıla ilişkin bütçe tasarısı ile eki Finansmanın Ekonomik Sınıflandırması Cetvelinin belediye meclisince kabul edilmesi; ikinci aşama ise yıl içerisindeki borçlanma taleplerinin meclisçe karara bağlanması.

Bir sonraki yıla ilişkin bütçe tasarısı hazırlanırken, tahmini gelirlerin giderleri karşılamaması durumunda aradaki fark için borçlanma öngörülmekte ve yapılacak borçlanmanın çeşidine ve miktarına Finansmanın Ekonomik Sınıflandırması Cetvelinde yer verilerek bütçe tasarısına eklenmektedir. Her ne kadar bütçe belediye meclisinin onayından geçmiş olsa da, belediyenin yıl içerisinde borçlanmaya gidebilmesi için, belediye meclisince ayrıca borçlanma kararı alınması gerekmektedir.

5393 sayılı Kanununun 68. maddesinin (e) bendi gereğince, belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların sermayesinin yüzde ellisinden fazlasına sahip oldukları şirketler, en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin, 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre belirlenecek yeniden değerlendirme oranıyla artırılan miktarının yılı içinde toplam yüzde onunu geçmeyen iç borçlanmayı belediye meclisinin kararı; yüzde onunu geçen iç borçlanma için ise meclis üye tam sayısının salt çoğunluğunun kararı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının onayı ile yapabileceklerdir.

3. Belediye Meclisinin Belediye Başkanının Borçlanma Talebini Reddetmesi veya Borçlanma Talep Miktarında Kesintiye Gitmesi ve Sonuçları

Belediye meclisinin belediye başkanının borçlanma talebini reddetmesi veya borçlanma talep miktarında kesintiye gitmesi mümkündür. Ancak, meclisin bu tür kararlarında ortaya konulacak gerekçelerin hukuka uygun olması gerekir. Bu kapsamda belediye meclisi ancak aşağıda belirtilen gerekçeler ile borçlanma talebinin reddine veya borçlanma miktarında kesintiye gidebilir:

a) Borçlanma taleplerinin 5393 sayılı Kanununun 68. maddesinin (a), (c) ve (d) bentlerindeki usul ve esaslar ile sınırlamalara uygun olmaması,

b) Belediyenin Stratejik Planı ile yılı Performans Programında yer almayan faaliyet ve yatırımlar için borçlanma talebinde bulunulması,

c) Belediyenin mali durumunun borçlanmayı gerektirmeyecek şekilde iyi olması, bir başka deyişle belediyenin gelir tahakkuk ve tahsilatının giderlerini karşılamaya yetmesi.

Diğer taraftan, Belediye meclisinin yukarıdaki sayılan haller dışında, gerekçesiz veya hukuka aykırı gerekçeler ile sırf Belediye Başkanına karşı çıkmak ve belediye başkanını çalışamaz duruma düşürmeye yönelik olarak borçlanma talebini reddetmesi veya talep edilen borçlanma tutarında kesintiye gitmesi, hem belediye meclis üyeleri açısından hem de belediye meclisi açısından olumsuz sonuçları olacaktır.

Şöyle ki, borçlanma, belediye hizmetlerinin yürütülmesine yönelik faaliyet ve yatırımların finansmanı için zorunluluk arz ettiğinden, belediye başkanının borçlanma talebinin reddedilmesi veya borçlanma talep miktarında kesintiye gidilmesi belediye hizmetlerinde aksamaya neden olabilecektir.

Dolayısıyla, belediye meclisinin gerekçesiz veya hukuka aykırı gerekçelerle, belediye başkanının borçlanma talebini reddetmesi veya borçlanma talep miktarında kesintiye gitmesi, belediyeye ait işleri sekteye veya gecikmeye uğratacağından ve kamu hizmetleri aksayacağından, 5393 sayılı Kanununun 30. maddesinin (a) bendi gereğince, belediye meclisinin Danıştay'ca feshi[2] söz konusu olabilecek, ayrıca meclis üyelerinin de cezai ve mali sorumlulukları gündeme gelebilecektir.

4. Borçlanma Talebi Reddedilen Belediye Başkanının Yapacağı İşlemler

Belediye meclisince, borçlanma talebinin reddedilmesi veya borçlanma talep miktarında kesintiye gidilmesi durumunda, belediye başkanı meclisin bu kararını, 5393 sayılı Kanununun 23. maddesi gereğince gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde (büyükşehir belediyesinde 7 gün) meclise iade edebilir. Belediye meclisi iade edilen kararda üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar ederse karar kesinleşir. Bu durumda belediye başkanı meclis kararının iptali için idarî yargıya başvurabilir.

Diğer taraftan, Belediye Başkanının, belediye meclisince borçlanma talebinin reddedilmesi veya borçlanma talep miktarında kesintiye gidilmesi nedeniyle belediyeye ait işlerin sekteye veya gecikmeye uğradığı gerekçesiyle 5393 sayılı Kanununun 30. maddesinin (a) bendi gereğince meclisin feshine yönelik işlem yapılmasını İl Valiliği vasıtasıyla İçişleri Bakanlığından talep etmesi de mümkündür. Meclisin feshi talebi, İçişleri Bakanlığının bildirimine üzerine Danıştay'ca karara bağlanacaktır.

5. Değerlendirme ve Sonuç

Belediye meclisinin; belediye başkanının 5393 sayılı Kanununun 68. maddesindeki usul ve esaslar ile sınırlamalara uygun olmayan borçlanma taleplerini reddetmesi veya borçlanma talep miktarını yasal sınırlara düşürmesi mümkündür. Hatta, meclisin bunu

yapması zorunludur. Çünkü, Kanunun bu maddesindeki usul ve esaslara aykırı ve özellikle maddenin (d) bendindeki yasal sınırı aşan borçlanmalara karar verilmesi durumunda, belediye başkanı ile meclis üyeleri hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun görevi kötüye kullanmaya ilişkin hükümlerinin uygulanması söz konusu olacaktır.

Yine, belediye meclisi, belediye başkanının borçlanma taleplerini, belediyenin stratejik planı ile yılı performans programında yer almayan faaliyet ve yatırımlara yönelik borçlanma istenmesi ya da belediyenin mali durumunun borçlanmayı gerektirmeyecek şekilde iyi olmasını da gerekçe göstererek reddedebilir veya borçlanma talep miktarında kesintiye gidebilir.

Ancak, Belediye meclisinin, borçlanmaya ilişkin bu yetkisini kullanmasında takdir yetkisi mutlak olmayıp, bu yetkinin yasal çerçeveler içerisinde ve kamu yararına uygun olarak kullanılması gerekir. Belediye meclisince bu yetkinin kullanılmasında keyfiliğe kaçılması, borçlanma taleplerinin; gerekçesiz veya hukuka aykırı gerekçeler ile sırf Belediye Başkanını çalışamaz duruma düşürmeye yönelik olarak reddedilmesi, belediyenin bütçe dengesini, dolayısıyla mali yapısını bozacak ve hizmetlerin aksamasına sebep olacaktır. Tabi ki, yukarıda da değinildiği üzere, bu durumun belediye meclisi ve meclis üyeleri açısından da olumsuz sonuçları olacaktır.

Sonuç olarak, Danıştay 8. Dairenin aşağıda not edilen kararında da belirtildiği üzere; belediye organları, farklı siyasal görüşleri ve grupları temsil eden kişi ya da kişilerden oluşabilirler. Ancak bu organları oluşturan kişi ya da kişilerin, yasalarla üstlendikleri görevlerini yerine getirirken, belli grup, siyasal görüş ve hiziplerin değil, tüm yöre halkının temsilcisi olarak hizmet vermeleri, yöre halkının çıkarları bakımından ve kamu hizmetinin etkili ve hızlı yürütülebilmesi için, ortak tutum ve eylemlere yönelmeleri, uzlaşma sağlamaları zorunludur.

[1] <https://mevzuattakip.com.tr/mevzuat/belediyelerde-borclanma>

[2] Danıştay 8. Dairenin Esas:1996/2937, Karar:1996/2375 sayılı Kararı: "... Belediyeler, yerel nitelikli kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi ile yükümlü olan kuruluşlardır. Yönetim organları halk tarafından seçilen bu kuruluşların, yerel gereksinimleri gereği gibi karşılayabilmeleri için gerekli olan koşullardan birisi de, organlarının birbirleriyle uyum içinde çalışmalarınıdır.

Belediye organları, farklı siyasal görüşleri ve grupları temsil eden kişi ya da kişilerden oluşabilirler. Ancak bu organları oluşturan kişi ya da kişilerin, yasalarla üstlendikleri görevlerini yerine getirirken, belli grup, siyasal görüş ve hiziplerin değil, tüm yöre halkının temsilcisi olarak hizmet vermeleri, yöre halkının çıkarları bakımından ve kamu hizmetinin etkili ve hızlı yürütülebilmesi için, ortak tutum ve eylemlere yönelmeleri, uzlaşma sağlamaları zorunludur.

Dosya içeriğinden, Belediye Meclisinde çoğunluk sağlayan bazı üyelerinin tutumları nedeniyle, kamu yararına olabilecek birçok konuda, gerekçe belirtilmeksizin olumsuz kararlar alındığı, bu durumun, Belediyece yapılacak işleri gecikmeye uğrattığı, bu nedenle de kamu hizmetini aksatacak sonuçlar doğurabileceği açıktır.

Açıklanan nedenlerle, istemin kabulüne, ... Belediye Meclisinin, 1580 sayılı Yasanın 53/3. maddesi uyarınca feshedilmesine 01.10.1996 gününde oybirliği ile karar verildi.”

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA